



STORTINGET

Innst. 46 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 8:9 S (2025–2026)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Abid Raja og Grunde Almeland om styrket norsk støtte til Ukraina for frihet, rettsstat og europeisk sikkerhet

tilbake til Stortinget med forslag som kan sikre dette.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke Norges støtte til Ukraina til 170 mrd. kroner.
2. Stortinget ber regjeringen åpne for at Nansen-programmets militære støtte kan gis til ukrainske frivillige organisasjoner, og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med forslag som kan sikre dette.
3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke finansieringen av det danske programmet for anskaffelser fra ukrainske forsvarsprodusenter.
4. Stortinget ber regjeringen utvide rammen for Eksportfinansiering Norges ordning og benytte denne aktivt for å støtte større strategiske partnerskap og lokale etableringer og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med forslag som kan sikre dette.
5. Stortinget ber regjeringen styrke etterforskningen av russiske sanksjonsomgørelser.
6. Stortinget ber regjeringen avslutte alle norske unntak fra EUs sanksjoner mot Russland.
7. Stortinget ber regjeringen overføre frosne russiske aktiva i Norge til Ukraina og om nødvendig komme

Komiteens behandling

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Rune Bakervik, Tonje Brenna, Nils-Ole Foshaug, Monica Nielsen og Trine Lise Sundnes, fra Fremskrittspartiet, Himanshu Gulati, Morten Kolbjørnsen og Sylvi Listhaug, fra Høyre, Peter Frølich, Erna Solberg og lederen Ine Eriksen Søreide, fra Sosialistisk Venstreparti, Kirsti Bergstø, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, fra Rødt, Bjørnar Moxnes, fra Miljøpartiet De Grønne, Arild Hermstad, fra Kristelig Folkeparti, Jonas Andersen Sayed, og fra Venstre, Abid Raja, viser til representantforslaget i Dokument 8:9 S (2025–2026) fra representanter fra Venstre om styrket norsk støtte til Ukraina, og til forsvarsministerens uttalelse av 10. november 2025, som er vedlagt denne innstillingen.

Komiteen understreker at Russlands fullskalainvasjon av Ukraina er et alvorlig brudd på folkeretten og utgjør en alvorlig trussel mot internasjonal fred og sik-

kerhet. Krigens utfall er ikke bare avgjørende for Ukrainas framtid som fri og selvstendig stat, men også for Europas og Norges sikkerhet og trygghet. Komiteen står samlet om at Norges militære og sivile støtte samordnes gjennom Nansen-programmet for Ukraina, og viser til at programmets rammer har vært gjenstand for revidering i flere omganger. Komiteen understreker at den norske støtten må være basert på Ukrainas behov, og at det derfor er ønskelig med en viss fleksibilitet i Stortingets føringer for støtten. Komiteen viser til at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett for 2026 foreslår å videreføre den militære og sivile støtten til Ukraina på samme nominelle nivå som i 2025 med 85 mrd. kroner. Komiteen viser videre til behandlingen av Meld. St. 8 (2023–2024) «Nansen-programmet for Ukraina» og partienes merknader der, jf. Innst. 255 S (2023–2024).

Komiteens medlemmer fra Høyre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at krigsbildet i Ukraina er i kontinuerlig endring. Disse medlemmer mener derfor at størrelsen og innretningen på Norges støtte fortløpende må vurderes, med mål om å effektivt støtte Ukrainas frihetskamp. Disse medlemmer understreker at effektiv støtte ikke bare handler om beløpsstørrelse, men også om målrettet bruk av støtten. Disse medlemmer mener i utgangspunktet at en eventuell økning av støtten i Nansen-programmet fra dagens nivå bør forankres bredt i Stortinget, slik tilfellet har vært ved tidligere utvidelser.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Miljøpartiet De Grønne, Kristelig Folkeparti og Venstre mener videre at Norge bør vurdere å delta som en av garantistene for et lån til Ukraina. Det forutsetter imidlertid at dette har tydelige og avklarte rammer i EU, og at det er kun er aktuelt for Norge å delta sammen med EU-land. Deltakelse må heller ikke skape presedens for Statens pensjonsfond. Det er landene i EU som har kontroll på de russiske midlene som skal brukes som sikkerhet, og som dermed kan avgjøre om garantien må utbetales.

Regjeringen kunngjorde 21. november 2025 en forsering på 10,9 mrd. kroner fra neste års Ukraina-budsjett til anskaffelser av artilleri og luftvern før jul. Det innebærer at Nansen-programmet for inneværende år vil bli på 95,9 mrd. kroner, og at neste års Nansen-program reduseres til 74,1 mrd. kroner. Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre mener det er foruroligende at regjeringen legger opp til et betydelig lavere støttenivå – 21 mrd. kroner mindre – i 2026 enn i 2025.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i løpet av kort tid med forslag til styrking av Nansen-programmet for 2026.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil vise til at mye har endret seg siden Stortinget behandlet stortingsmeldingen om Nansen-programmet for Ukraina, og at det er viktig å bevare den brede forankringen av den norske innsatsen. Det norske støttenivået er også vesentlig endret siden den første Nansen-meldingen ble lagt fram i februar 2024, og det er viktig at Stortinget gis anledning til å ta stilling til en helhetlig gjennomgang av norsk innsats. Dette medlem vil vise til at krigsbildet i Ukraina er under stadig endring, og at det er viktig å sikre at den norske støtten er målrettet mot ukrainernes nåværende behov.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme en ny stortingsmelding om Nansen-programmet for Ukraina innen utgangen av Stortingets vårsesjon i 2026.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Meld. St. 8 (2023–2024) om Nansen-programmet for Ukraina står seg godt og fortsatt er relevant blant annet når det gjelder folkeretten samt de militære, sivile og humanitære rammene og prinsippene for Norges støtte. Disse medlemmer minner også om at oppdateringer og relevant tallmateriale knyttet til Nansen-programmet foreligger i Prop. 1 S hvert år.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at Eksfins «Ukraina-ordning» er finansiert med en avgrenset tapsavsetning på 126 mill. kroner, som setter en øvre grense for hvilke tap Eksfin kan ta i Ukraina. Dette skiller seg fra Eksfins generelle ordning for risikoavlastning i utlandet («Alminnelig garantiordning»), hvor risiko vurderes på porteføljnivå opp mot et balansekrav som skal oppfylles over tid. Dagens innretning på «Ukraina-ordningen» gjør at Eksfins reelle mulighet til å risikoavlaste i Ukraina er begrenset. Disse medlemmer viser til styret i Eksfin sin årsberetning for 2024, som slår fast at:

«Eksfins rammer og produkter for å dekke risiko for Ukraina så langt ikke har vært tilstrekkelig for å utløse norsk eksport.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at engasjement fra privat næringsliv er avgjørende i gjenoppbyggingen av Ukraina. Disse medlemmer viser til at de norske virkemidlene for næringsinnsats i Ukraina så langt ikke har gitt ønskede resultater, og at det er nødvendig med justeringer. Det vises til at gjenoppbygging og investeringer i både privat og offentlig

sektor allerede skjer, og at ukrainske myndigheter og næringsliv aktivt søker og legger til rette for samarbeid med vestlige partnerland.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen øke garantirammen og risikotoleransen i Eksfins Ukraina-ordning, og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med forslag som kan sikre dette.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Eksportfinansiering Norge siden 1. januar 2025 har hatt en egen garantiramme på 630 mill. kroner for Ukraina, og at Eksportfinansiering Norge har vært i dialog med mange aktører, men det er foreløpig ikke utstedt garantier under rammen. Disse medlemmer ser følgelig ikke et behov for å gjøre endringer på dette feltet. Som forsvarsministeren skriver i sitt svarbrev til Stortinget, har Eksportfinansiering Norge mulighet til å avlaste politisk risiko, f.eks. i forbindelse med lokale etableringer og investeringer i og rundt Ukraina, og en slik garanti vil kunne avlaste risiko knyttet til blant annet krigsskade, ekspropriasjon, opptøyer, sanksjoner og valutarestriksjoner. Samtidig vil det alltid være noe risiko knyttet til denne typen investeringer, som private aktører må være villige til å ta selv.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet de Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at ukrainske kommuner under krigen har en svært viktig rolle som tjenesteleverandør, demokratisk arena og beredskapsaktør. Det er stor interesse fra både ukrainske og norske kommuner for å inngå samarbeid for gjensidig kunnskapsutveksling. Flertallet viser i denne sammenheng til at Norad har signert en avtale med KS om et forprosjekt for en ny støtteordning for institusjonelt samarbeid mellom norske og ukrainske kommuner.

Flertallet viser til at ukrainsk sivilsamfunn og humanitære organisasjoner stadig blir mer profesjonelle og tilpasset vestlige standarder. Ukrainske organisasjoner er samtidig store mottakere av prosjektmidler fra de multilaterale institusjonene og de internasjonale humanitære organisasjonene. For å sikre effektiv bruk av den sivile støtten, og at støtten i større grad bidrar til å bygge opp om langsiktig kapasitetsbygging i det ukrainske sivilsamfunnet, bes det derfor om at regjeringen vurderer om en større del av den sivile delen av Nansen-programmet kan gå direkte til ukrainske organisasjoner.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere om en større del av den sivile delen av Nansen-programmet kan gå direkte til ukrainske organisasjoner.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at lokale ukrainske organisasjoner spiller en helt sentral rolle, og at ukrainske organisasjoner blant annet støttes gjennom ordningen for ukrainsk sivil samfunn, som ble satt opp i 2024, og at Norge gjennom denne ordningen støtter seks konsortier av organisasjoner, som samlet når over 300 ukrainske organisasjoner. Disse medlemmer viser til at ordningen har en totalramme på 437 mill. kroner fra 2024 til 2027, hvorav 200 mill. kroner i 2025. Ukrainske organisasjoner er også viktige partnere for flere av de norske og internasjonale partnerne i Nansen-programmet, ikke minst når det gjelder humanitær støtte. Disse medlemmer viser til at regjeringen foreslår å øke den humanitære bistanden til Ukraina med 500 mill. kroner for 2026, til 3,5 mrd. kroner.

Komiteens medlemmer fra Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at norske frivillige organisasjoner har transportert og donert utstyr og kjøretøy for store verdier, noe som blir høyt verdsatt av ukrainske myndigheter. Med de enorme behovene som eksisterer, er det mye materiell i Norge som kunne kommet til nytte i Ukraina, blant annet utrangert utstyr fra norske helseinstitusjoner og Navs hjelpemiddelsentraler.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at enda mer materiell kunne kommet til nytte dersom det fantes en begrenset tilskuddsordning hvor norske frivillige organisasjoner kunne søke om transportstøtte. Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre en begrenset tilskuddsordning for transportstøtte til frivillige organisasjoner som donerer materiell til Ukraina.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil fremheve at en rekke norske frivillige organisasjoner har gjort og gjør en stor og viktig innsats for å støtte Ukrainas frihetskamp, men at en egen tilskuddsordning for transportstøtte vil være uforholdsmessig ressurskrevende å forvalte.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne, Kristelig Folkeparti og Venstre understreker full støtte til at Norge bidrar med sivil støtte, men er samtidig bekymret for at Norges sivile støtte til Ukraina i for stor grad finansieres gjennom å saldere bistandsbudsjettet. Norsk sivil støtte til Ukraina utgjør med for-

slaget i Prop. 1 S (2025–2026) 26 pst. av samlet norsk bistand og vil føre til betydelige kutt i bl.a. regionbevilgningen til Afrika, regionbevilgningen til Afghanistan, utdanning, helse, humanitær utenom Ukraina, matsikkerhet, FNs utviklingsarbeid og sivilt samfunn. Disse medlemmer viser til at dette over tid medfører en betydelig omdreining av norsk bistand, slik at denne ikke lenger primært er fattigdomsreduserende.

Komiteens medlemmer fra Miljøpartiet De Grønne, Kristelig Folkeparti og Venstre understreker viktigheten av at Norges støtte til Ukrainas kamp for suverenitet, folkerett og europeisk sikkerhet vurderes fortløpende, både i omfang, innretning og tempo. Det understrekes at trusselbildet i Europa er skjerpet, at krigen er blitt en innovasjons- og utholdenhetskrig, og at støtte som ikke justeres etter utviklingen, i praksis blir mindre effektiv over tid. Det påpekes at en systematisk vurdering av støttenivået – med vekt på kostnadseffektiv avskrekking, rask leveranse og tydelig politisk signal – er i Norges egen sikkerhets- og verdipolitiske interesse.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til rapporten «To scenarier for krigen i Ukraina: Hva betyr de for Europa – og hva vil det koste?» publisert av Norsk Utenrikspolitisk Institutt i november 2025. I rapporten sier forfatterne at «oppretholder vi støtten på dagens nivå vil vi gå sakte mot [russisk (del)seier]», med andre ord at dagens totale støttenivå til Ukraina ikke er nok til at Ukraina kan klare å vinne krigen helt eller delvis. Forfatterne estimerer videre at dersom Russland rent faktisk oppnår en (del)seier i krigen, vil dette medføre kostnader for Norge i størrelsesorden 413–438 mrd. kroner allerede første år. Disse utgiftene vil være knyttet til militær opprustning i Norge, bidrag til allierte og flyktningutgifter. Videre viser disse medlemmer til flere rapporter om at Ukraina går mot et budsjettunderskudd i 2026 knyttet til USAs manglende videre støtte til Ukraina. Til sammen mener disse medlemmer at denne utviklingen er svært alvorlig for Ukrainas og Europas framtid, og at det er nødvendig med en diskusjon om hvorvidt Norge kan gjøre mer for både å øke sin støtte og å gjøre støtten mer effektiv.

Komiteens medlem fra Venstre viser til pågående diskusjon i Europa og EU om hvordan man skal gå fram politisk og praktisk for å utstede et reparasjonslån til Ukraina basert på frosne russiske midler. Målet er at lånet skal tilbakebetales av Ukraina når landet mottar en krigserstatning fra Russland som del av en fredsavtale. Det understrekes at dette initiativet er forankret i at folkeretten kan åpne for beslag av statlige eiendeler som svar på aggresjon, og folkerettslige doktriner knyttet til mottiltak og kollektivt forsvar som gir unntak fra

regler om statlig immunitet når en stat begår alvorlige brudd på folkeretten. Det er snakk om et lån i størrelsesorden 140 mrd. euro, som vil kunne bli utbetalt i omganger avhengig av Ukrainas behov. Dette medlem erkjenner at det pågår en politikkutviklingsprosess knyttet til dette initiativet, og er av den oppfatning at regjeringen burde stille seg positiv til at Norge kan bidra til å utløse europeisk støtte til Ukraina i en størrelsesorden som monner.

Dette medlem understreker at et løft i samlet støtte, enten den kommer direkte fra Norge eller som del av en europeisk løsning knyttet til lån til Ukraina, vil muliggjøre en nødvendig kombinasjon av militære bidrag og kritisk sivil og økonomisk støtte, dog i ulik størrelsesorden. Det fremheves at et høyere ambisjonsnivå kan gi rom for luftvern, ammunisjon, droner og mottiltak, samtidig som energisektoren, helsevesenet, utdanning, minerydding og infrastruktur kan sikres, og at statens kjernefunksjoner i Ukraina kan stabiliseres. Det understrekes at et sterkt og forutsigbart norsk bidrag også sender et tydelig signal til europeiske partnere om at byrdefordelingen må tas på alvor når amerikansk politikk er mer uforutsigbar. På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag for Stortinget om å doble Norges støtte til Ukraina som en økning i Nansen-programmets ramme.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Miljøpartiet De Grønne, Kristelig Folkeparti og Venstre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å stille som medgarantist for et europeisk lån til Ukraina og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med et forslag som kan sikre dette.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at internasjonal støtte er avgjørende for Ukrainas frihetskamp og landets motstandskraft mot Russlands aggresjon. Disse medlemmer viser til at behovene er enorme, og at regjeringen derfor har foreslått å støtte Ukraina med minst 85 mrd. kroner i 2026. Disse medlemmer understreker at krigen i Ukraina gjør situasjonen i landet uforutsigbar, og at det derfor er en stor styrke at Nansen-programmet både er langsiktig og fleksibelt.

Komiteens medlem fra Venstre viser til prinsippet om at aggressor skal betale for skade, og at rettferdig og proporsjonal inndragning av verdier virker både forebyggende og gjenopprettende. Det fremheves at en internasjonalt koordinert mekanisme for overføring av frosne russiske aktiva til Ukraina, forankret i et ryddig rettsgrunnlag og med nødvendige retts-

sikkerhetsgarantier, vil styrke legitimiteten i den samlede støtten og bidra til finansiering av gjenoppbygging. Det understrekes at klarhet om ansvar og kostnader reduserer byrden på givere og styrker avskrekkingen mot fremtidige folkerettsbrudd.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen koordinere en overføring av frosne russiske aktiva i Norge til Ukraina med EU og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med forslag som kan sikre dette.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at frys av midler med hjemmel i sanksjonsloven ikke medfører en endring av det juridiske eierskapet over midlene, men at slik frys skal være reversibelt, og at utgangspunktet er at midlene skal tilbakeføres når grunnlaget for frystiltakene opphører. Disse medlemmer understreker at Norge ikke har rettslig grunnlag for å konfiskere frosne midler, med mindre det er som ledd i en straffesak. Disse medlemmer viser for øvrig til forsvarsministerens brev til Stortinget, hvor det slås fast at Euronext Securities Oslo (Verdipapirsentralen ASA) har bekreftet at det ikke er registrert russiske sentralbankmidler i Norge.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at krigen tempo og innovasjonskraft tilsier flere komplementære kanaler for støtte, slik at leveranser kan skje raskt der behov oppstår. Det fremheves at anerkjente frivillige organisasjoner med dokumentert leveranseevne i og rundt Ukraina kan bidra med tidskritiske militærrelevante kapasiteter som førstehjelpsmateriell, evakueringskapasitet, feltutstyr, kommersielle droner og mottiltak, og at dette supplerer stat-til-stat-sporet og reduserer ledetid. Det understrekes at ryddige kriterier, kontrollmekanismer og sporbarhet kan ivareta legitimitet og risikohåndtering.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen åpne for at Nansen-programmets militære støtte kan gis til ukrainske frivillige organisasjoner, og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med forslag som kan sikre dette.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil berømme ukrainske private og frivillige organisasjoner som gjør en viktig innsats for å mobilisere ressurser til landets forsvarskamp. Disse medlemmer viser til forsvarsministerens brev til Stortinget, hvor det opplyses om at Forsvarsmateriell nå vurderer om slike organisasjoner er egnet til også å kanalisere norsk militær støtte til Ukrainas væpnede styrker, men

at det ikke foreligger tilstrekkelig grunnlag for å fatte beslutning om dette ennå.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at direkte anskaffelser fra ukrainske forsvarsprodusenter gjennom den såkalte danske modellen gir kortere ledetid, styrker Ukrainas egen produksjonskapasitet i krig, bidrar til arbeidsplasser og bygger et industrielt fundament for varig motstandskraft. Det fremheves at norske midler som koples på et etablert europeisk program, øker effekten per krone og samtidig fordyper det praktiske samarbeidet mellom ukrainsk industri og europeiske partnere. Det understrekes at rask, målrettet finansiering gjennom dette sporet vil øke Ukrainas operative utholdenhet.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å øke finansieringen av det danske programmet for anskaffelser fra ukrainske forsvarsprodusenter og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med forslag som kan sikre dette.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet understreker at regjeringen fortløpende vurderer ulike måter å yte mest mulig effektiv støtte til Ukraina på. Dette inkluderer vurdering av utenlandske anskaffelsesmekanismer, inkludert det danske programmet. Disse medlemmer viser til forsvarsministerens svarbrev til Stortinget, hvor det slås fast at regjeringen, som en del av dette arbeidet, har bevilget midler til det danske programmet for anskaffelser fra ukrainsk industri, og at regjeringen vil vurdere utvidelse av denne støtten ut fra ukrainske behov.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Russlands omgåelse av sanksjoner i økende grad baseres på komplekse nettverk, «dual-use»-komponenter, maritim skyggeflåte og uoversiktlige finansstrømmer. Det fremheves at styrket kapasitet i relevante etater, bedre informasjonsdeling og dataanalyse, mer målrettet kontroll av høyrisikovarer og forsterket tilsyn med reeksport og finansielle kanaler er nødvendig for å tette hull. Det understrekes at effektiv håndheving virker både forebyggende og svekker motpartens krigsevne.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne, Kristelig Folkeparti og Venstre følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen styrke etterforskningen av russiske sanksjonsomgøaelser.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til forsvarsministerens svarbrev til Stortinget, hvor det opplyses om at det har vært en sterk økning i antall straffesaker som gjelder overtredelse av sanksjonsloven, og at arbeidet knyttet til sanksjons-overtredelser nå utgjør en betydelig del av PSTs straffesaksportefølje som håndteres av PST i det løpende arbeidet. I den forbindelse viser disse medlemmer til Prop. 1 S (2025–2026), hvor regjeringen for 2026 foreslår å styrke PSTs budsjett med 100 mill. kroner, som blant annet vil gå til å håndtere den krevende sikkerhetspolitiske situasjonen som treffer alle PSTs ansvarsområder, herunder etterforskning av russiske sanksjonsbrudd. Disse medlemmer viser for øvrig, som forsvarsministeren, til at PST er en uavhengig påtalemyndighet som vurderer eventuell etterforskning av saker på selvstendig grunnlag.

Komiteens medlemmer fra Miljøpartiet De Grønne og Venstre viser til at en samordnet og konsistent sanksjonspolitik forutsetter at norske unntak avvikles for å redusere smutthull, forenkle håndhevingen og sende et klart politisk signal. Det fremheves at full tilpasning til EUs sanksjonsregime, herunder oppheving av norske unntak knyttet til havneforbud, vil bidra til en mer forutsigbar praksis for næringen og mer effektiv isolering av russisk krigsøkonomi. Det understrekes at troverdighet i sanksjonspolitikken styrkes gjennom harmonisering.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avslutte alle norske unntak fra EUs sanksjoner mot Russland.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Miljøpartiet De Grønne, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen vurdere å stille som medgarantist for et europeisk lån til Ukraina og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med et forslag som kan sikre dette.

Forslag fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen øke garantirammen og risikotoleransen i Eksfins Ukraina-ordning, og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med forslag som kan sikre dette.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen styrke etterforskningen av russiske sanksjonsomgøaelser.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne og Venstre:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen avslutte alle norske unntak fra EUs sanksjoner mot Russland.

Forslag fra Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen åpne for at Nansen-programmets militære støtte kan gis til ukrainske frivillige organisasjoner, og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med forslag som kan sikre dette.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i løpet av kort tid med forslag til styrking av Nansen-programmet for 2026.

Forslag fra Kristelig Folkeparti:

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen fremme en ny stortingsmelding om Nansen-programmet for Ukraina innen utgangen av Stortingets vårsesjon i 2026.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen innføre en begrenset tilskuddsordning for transportstøtte til frivillige organisasjoner som donerer materiell til Ukraina.

Forslag fra Venstre:

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag for Stortinget om å doble Norges støtte til Ukraina som en økning i Nansen-programmets ramme.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen koordinere en overføring av frosne russiske aktiva i Norge til Ukraina med EU og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med forslag som kan sikre dette.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å øke finansieringen av det danske programmet for anskaffelser fra ukrainske forsvarsprodusenter og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med forslag som kan sikre dette.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding romertall I fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet de Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding romertall II fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen vurdere om en større del av den sivile delen av Nansen-programmet kan gå direkte til ukrainske organisasjoner.

II

Dokument 8:9 S (2025–2026) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Abid Raja og Grunde Almeland om styrket norsk støtte til Ukraina for frihet, rettsstat og europeisk sikkerhet – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 2. desember 2025

Ine Eriksen Søreide

leder

Jonas Andersen Sayed

ordfører



Skriv inn f.eks. Statsråden.

Stortingets utenriks- og forsvarskomiteé

Deres ref

24. oktober 2025

Vår ref

23/10055-368

Dato

10.11.2025

Endelig uttalelse til representantforslag, Dokument 8:9 S (2025-2026)

Jeg viser til brev fra Utenriks- og forsvarskomiteéen av 24. oktober 2025, med anmodning om uttalelse til representantforslag (Dok 8:9 S (2025-2026)) fra representantene Melby, Raja og Almeland om styrket norsk støtte til Ukraina for frihet, rettsstat og europeisk sikkerhet. Flere av forslagene til vedtak i representantforslaget berører ansvarsområder som tilligger andre medlemmer av regjeringen.

Av tidshensyn, og i dialog med Stortinget, ble det besluttet å sende frem 5. november 2025 uttalelser fra undertegnede, justis- og beredskapsministeren og næringsministeren. Med dette brevet gir regjeringen en helhetlig uttalelse, som inkluderer uttalelsene fremsendt 5. november og som også inneholder uttalelser om emner som tilligger utenriksministeren. Det gjelder punktene 6 og 7 i dette brevet.

Jeg finner det på sin plass å gjenta at jeg fullt ut deler forslagsstillernes syn om at russisk seier vil svekke den regelbaserte orden som har sikret vår del av Europa sammenhengende fred og utvikling siden 1945. Derfor har regjeringen gitt omfattende støtte til Ukraina siden fullskalainvasjon i 2022. Regjeringen har hele tiden konsultert Stortinget og det er tverrpolitisk enighet om Norges engasjement for å støtte Ukraina. Nedenfor følger vurdering av hvert av forslagene.

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke Norges støtte til Ukraina til 170 mrd. kroner.

Russlands folkerettsstridige krig mot Ukraina er en trussel mot internasjonal fred og sikkerhet og innebærer et tidsskille for Europa. Ukrainas behov er omfattende. Rammen for militær og sivil støtte til Ukraina i 2025 er 85 mrd. kroner. Regjeringen har foreslått å videreføre dette ekstraordinære nivået også i 2026. Norsk støtte er og skal være omfattende for slik å bidra til

å møte Ukrainas behov. Samtidig må vi også kunne forvente at et samlet Europa og vesten bidrar i størst mulig grad for å møte denne sikkerhetspolitiske krevende situasjonen. Omfanget av både den militære og sivile støtten må også balansere hensynet til å omsette raskt og effektivt og samtidig ivareta tilstrekkelig styring og kontroll. For forsvarssektoren skal dette ivaretas parallelt med implementering av den ambisiøse langtidsplanen for forsvarssektoren, jf. Innst. 426 S (2023-2024) til Prop. 87 S (2023-2024). Jeg ser frem til debatten i Stortinget om 2026-budsjettet, som er den best egnede arenaen for å vurdere den samlede rammen for vår støtte til Ukraina. Min vurdering er derfor at Stortinget ikke bør slutte seg til dette punktet i representantforslaget.

2. Stortinget ber regjeringen åpne for at Nansen-programmets militære støtte kan gis til ukrainske frivillige organisasjoner, og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med forslag som kan sikre dette.

I Ukraina har private og frivillige organisasjoner oppgaver i å mobilisere ressurser til landets forsvarskamp. Forsvarsmateriell vurderer nå om slike organisasjoner kan bidra til å kanalisere også norsk militær støtte til landets væpnede styrker. Dette vil kunne bidra til å effektivisere norsk støtte samtidig som det krever avklaring av prinsipielle spørsmål.

Min vurdering er at det ikke foreligger tilstrekkelig grunnlag for å fatte beslutning om dette emnet nå. Jeg kommer gjerne tilbake til Stortinget på et senere tidspunkt, men tilrår ikke at Stortinget slutter seg til dette punktet i representantforslaget.

3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke finansieringen av det danske programmet for anskaffelser fra ukrainske forsvarsprodusenter.

Flere allierte har som Norge etablert program for anskaffelse av militært materiell fra ukrainsk industri. Den norske modellen for understøttelse av ukrainsk forsvarsindustri er et helhetlig rammeverk bestående av tre overordnede verktøy: 1) Direktefinansiering, gjennom kjøp fra ukrainsk forsvarsindustri – også via allierte mekanismer, 2) Strategiske industrisamarbeider mellom norsk og ukrainsk forsvarsindustri, herunder støtte til industrisamarbeidsprosjekter, inkludert finansiering av norske og ukrainske industrikomponenter eller teknologioverføring samt 3) Tilrettelegging for norsk industris langsiktete etablering i Ukraina.

Som en del av dette arbeidet har regjeringen i år bevilget midler til det danske programmet for anskaffelser fra ukrainsk industri og vil vurdere utvidelse av denne støtten ut fra ukrainske behov.

Regjeringen vurderer til enhver tid ulike måter for å yte mest mulig effektiv støtte til Ukraina. Dette inkluderer vurdering av utenlandske anskaffelsesmekanismer, inkludert det danske programmet. Det er etter min vurdering derfor ikke hensiktsmessig at Stortinget slutter seg representantforslaget på dette punktet.

4. Stortinget ber regjeringen utvide rammen for Eksportfinansiering Norges ordning og benytte denne aktivt for å støtte større strategiske partnerskap og lokale etableringer og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med forslag som kan sikre dette.

Eksportfinansiering Norge har siden 1. januar 2025 hatt en egen garantiramme på 630 mill. kroner for Ukraina. Eksportfinansiering Norge har vært i dialog med en rekke aktører, men det er foreløpig ikke utstedt garantier under rammen. En utfordring for bruk av ordningen er at Ukraina er et svært krevende marked, blant annet knyttet til kredittvurdering av kjøpere og at høy risiko gir høye garantipremier.

Eksportfinansiering Norge har mulighet til å avlaste politisk risiko, f.eks. i forbindelse med lokale etableringer og investeringer i og rundt Ukraina. En slik garanti vil kunne avlaste risiko knyttet til blant annet krigsskade, ekspropriasjon, opptøyer, sanksjoner og valutarestriksjoner. Likevel vil det være risiko knyttet til denne typen investeringer, som private aktører må være villige til å ta selv.

5. Stortinget ber regjeringen styrke etterforskningen av russiske sanksjonsomgåelser.

Siden fullskalainvasjonen av Ukraina i februar 2022, har det vært en sterk økning i antall straffesaker som gjelder overtredelse av sanksjonsloven. I dag utgjør arbeidet knyttet til sanksjonsovertredelser en betydelig del av PSTs straffesaksportefølje, og håndteres av PST i det løpende arbeidet.

I budsjettet for 2026 har regjeringen foreslått å styrke PSTs budsjett med 100 mill. kroner, blant annet til å håndtere den krevende sikkerhetspolitiske situasjonen som treffer alle PSTs ansvarsområder, inkludert etterforskning av russiske sanksjonsbrudd. Det vises for øvrig til at PST er en uavhengig påtalemyndighet som vurderer ev. etterforskning av saker på selvstendig grunnlag.

6. Stortinget ber regjeringen avslutte alle norske unntak fra EUs sanksjoner mot Russland.

Norge har sluttet opp om og gjennomført i norsk rett alle sanksjonspakker mot Russland vedtatt av EU, med enkelte nasjonale tilpasninger.

Tilpasningene har ulike begrunnelser, bl.a. hensyn til Grunnloven, ivaretagelsen av folkerettslige forpliktelser og hensynet til en bærekraftig fiskeriforvaltning.

Norge har heller ingen rettslig forpliktelse til å gjennomføre EUs sanksjoner. Norge har lang tradisjon for å slutte opp om EUs sanksjoner, men det er basert på en selvstendig politisk vurdering i hvert enkelt tilfelle.

Håndteringen av naboskapet med Russland krever fortsatt begrenset kontakt. Russiske fiskefartøy har en begrenset mulighet til å anløpe norske havner. På fastlandet kan fartøyene bare anløpe Tromsø, Kirkenes og Båtsfjord. Det er begrensninger for hvor og hvor lenge de kan ligge til kai. All aktivitet i havn må være i tråd med øvrige sanksjoner. Regjeringen har forsterket kontrollaktiviteten i disse havnene.

Ettersom Norge ikke er medlem av EU, er Norge ikke delaktige i utformingen av sanksjonene på samme måte som EUs medlemsland. Norges særskilte nasjonale interesser har derfor i noen få enkelttilfeller blitt ivaretatt gjennom tilpasninger ved gjennomføring av sanksjonene i norsk rett. Regjeringen vil fortløpende vurdere behovet for slike tilpasninger. Regjeringen vil fortsette å stå sammen med EU og andre allierte for å sikre at sanksjonene treffer sterkt og effektivt.

7. Stortinget ber regjeringen overføre frosne russiske aktiva i Norge til Ukraina og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med forslag som kan sikre dette.

Euronext Securities Oslo (Verdipapirsentralen ASA) har bekreftet at det ikke er registrert russiske sentralbankmidler i Norge.

Konklusjon

Jeg deler fullt ut representantene Guri Melby, Abid Raja og Grunde Almeland sin overbevisning om at vi må gjøre det som er i vår makt for å bidra til at Ukraina avviser Russlands angrep. Derfor ser jeg frem til debatten i Stortinget om rammene for Norges støtte til Ukraina i 2026, og er trygg på at vi skal videreføre den tverrpolitiske enigheten om vårt engasjement. Jeg tilrår ikke at Stortinget slutter seg til representantforslaget. Vurderingen av de enkelte delene av representantene Melby, Raja og Almeland sitt forslag fremgår i teksten over.

Med hilsen

Tore O Sandvik

Dokumentet er signert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur

